

Prikaz

Rukopis primljen 26. 1. 2024.

Prihvaćen za tisak 27. 1. 2024.

<https://doi.org/10.22210/govor.2023.40.16>**Elenmari Pletikos Olof***epletikos@ffzg.unizg.hr*

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska

**Dani Ive Škarića: šesta međunarodna konferencija o retorici.
Postira, Hrvatska, od 19. do 23. travnja 2023. godine**

Šesta međunarodna konferencija o retorici *Dani Ive Škarića* održana je od 19. do 23. travnja 2023. godine u Postirima na Braču u organizaciji Odjela za fonetiku Hrvatskoga filološkog društva i Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Predsjednica Programskoga odbora bila je prof. dr. sc. Gordana Varošaneć-Škarić, a predsjednica Organizacijskoga odbora doc. dr. sc. Zdravka Biočina. Iako je ritam ove konferencije dvogodišnji, od posljednje konferencije koja je uživo održana u Postirima prošlo je pet godina, a jedanaest godina od prve konferencije. Naime, peta se konferencija *Dani Ive Škarića* zbog zdravstvenih mjera zaštite u razdoblju pandemije bolesti Covid 19 nije mogla održati, no treba napomenuti da je bila u potpunosti organizirana i da je ostavila naslijeđe u obliku digitalne Knjige sažetaka objavljene 2020. godine (urednice Alma Vančura i Gordana Varošaneć-Škarić).

Glavne teme šeste konferencije bile su *Retorika krize te Muška i ženska retorika*. Na konferenciji su prezentirana ukupno 32 rada, koja su pokrivala teme retorike u kontekstu društva, politike, obrazovanja, znanosti, argumentacije itd. Na konferenciji je sudjelovalo oko 50 stručnjaka i znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva (Češke Republike, Grčke, Danske, Mađarske, Slovenije, Švedske, Sjedinjenih Američkih Država, Poljske i Portugala).

Pozvana predavačica Cornelia Ilie, profesorica lingvistike i retorike na Akademiji Strömstad u Švedskoj, održala je plenarno izlaganje pod naslovom *Putokazi kroz podjelu na javno i privatno: neskladni mitovi o rodnoj retorici / Navigating the public-private divide: Incongruous myths about gendered rhetoric*, kojim je otvorila konferenciju. S ciljem razumijevanja razlike između javne i privatne sfere u odnosu na rodno uvjetovanu retoriku u izlaganju se preispituju i dekonstruiraju tri glavna mita o spomenutim dvjema sferama primjenjujući retoričku perspektivu na diskursni

žanr parlamentarne debate. Ilie polazi od pretpostavke da se dva koncepta – javno i privatno – bolje razumiju kao različiti načini interakcije umjesto kao odvojene sfere te pokazuje u kojoj mjeri tri mita o rodnoj retorici na sučelju javnog i privatnog bivaju (ne)validirani stvarnom parlamentarnom retoričkom praksom: (1) mit prema kojemu se žene i muškarci temeljno razlikuju u načinu na koji koriste jezik za komunikaciju, (2) mit prema kojemu se verbalno ponašanje žena tumači u smislu njihova roda (npr. potreba za komunikacijom i kooperativnošću) i (3) mit prema kojemu su žene stereotipno označene kao emotivnije u usporedbi s muškarcima. Ilie zaključuje da mitovi odražavaju postojeće stereotipe i utječu na to kako muškarci i žene definiraju sebe, grade autoritet, odnosno kako ih drugi tretiraju, perpetuirajući pozitivne i/ili negativne konotacije koje povezujemo s rodom u društvu.

Ostala su izlaganja bila raspoređena u osam sesija pod nazivima (1) *Muška i ženska retorika – diskurs vodstva* / *Male and Female Rhetoric – Leadership Discourse*, (2) *Retorika krize* / *Rhetoric of Crisis*, (3) *Retorika i građanstvo* / *Rhetoric and Citizenship*, (4) *Retorika političkoga diskursa* / *Rhetoric of Political Discourse*, (5) *Retorika i edukacija* / *Rhetoric and Education*, (6) *Argumentacija* / *Argumentation*, (7) *Argumentacija i pravo* / *Argumentation and Law* i (8) *Retoričke analize* / *Rhetorical Analyses*. Budući da je engleski službeni jezik konferencije, sva su izlaganja održana na engleskome, osim okrugloga stola u čast Ivi Škariću, koji je održan na hrvatskome jeziku.

Prisjetimo se da su prethodne konferencije kao pozvane predavače ugostile istaknute znanstvenike i autoritete u teoriji argumentacije, stilistici i vizualnoj retorici, a to su bili primjerice Leo Groarke, Igor Ž. Žagar, Frans H. van Eemeren, Jens E. Kjeldsen, Christopher Tindale, Michael Burke, Krešimir Bagić, Petra Aczél i Nick Turnbull, od koji su neki nastavili redovito dolaziti na ovaj značajan susret retoričara iz Europe i Sjeverne Amerike. Među sudionicima konferencije značajno mjesto ima Petra Aczél koja je održala izlaganje pod nazivom *Retorički šok ili retorički šik?* / *Rhetorical Shock or Rhetorical Chic?* Njezina predavanja uvijek plijene pozornost širinom i dubinom promišljanja, kao i suvremenošću tema te modernošću prezentacije. U ovome izlaganju Aczél je krenula od pretpostavke da kompleksne promjene oko nas, koje nazivamo krizama, pojačavaju važnost retorike te izložila pet retoričkih obrata u teoriji retorike tijekom posljednjih 70 godina. Koristeći se retoričkom analizom i spekulativnim dizajnom, Aczél pokušava predvidjeti relevantne sadašnje i nadolazeće izazove. U predviđanju idućega retoričkog obrata promišlja vezu umjetne inteligencije i retorike.

Na kraju prvoga radnog dana održano je predstavljanje knjige *Rhetorical Research and Didactics* urednica Diane Tomić, Jelene Vlašić Duić i Elenmari Pletikos Olof. Knjiga je nastala u okviru Erasmus+ projekta strateškoga partnerstva RHEFINE

(*Rhetoric for Innovative Education*) kao doprinos retoričkoj pedagogiji. Širok naslov knjige pružio je priliku znanstvenicima koji su željeli podijeliti svoja istraživanja unutar različitih područja retorike ili oprimirati različite nastavne prakse. Knjiga se sastoji od 15 poglavlja organiziranih u tri dijela: (1) retorička istraživanja, (2) retoričko obrazovanje: nacionalne prakse i (3) retorička didaktika. Knjigu je predstavila jedna od voditeljica projekta iz Poljske Agnieszka Szurek, recenzentice Anita Runjić-Stoilova i Alma Vančura te urednice.

Posljednjega dana konferencije održan je okrugli stol pod nazivom *U potrazi za vremenom Ive Škarića* koji je organizirala i vodila Jelena Vlašić Duić. Na okruglome stolu sudjelovalo je nekoliko suradnika, kolega, studenata i učenika profesora Škarića koji su s različitih aspekata govorili o profesorovu nasljeđu. Damir Horga govorio je o profesoru Ivi Škariću kao fonetičaru, Gordana Varošaneć-Škarić o odlikama njegova znanstvenog diskursa, Elenmari Pletikos Olof o Škarićevim temeljnim doprinosima hrvatskoj znanosti i obrazovanju, Anđelka Ravlić o njegovoj ulozi u osmišljavanju programa retorike u školama, a Branimir Stanić o iskustvima Govorničke Škole *Ivo Škarić* iz perspektive učenika. Konferencija s ponosom nosi ime čovjeka koji je retoričku praksu uveo u visokoškolsko obrazovanje, u fakultativno srednjoškolsko obrazovanje te kroz osnivanje Službe za jezik i govor na HRT-u i u obrazovanje spikera, novinara i voditelja na najutjecajnijemu hrvatskome mediju. Primjenom retoričkih spoznaja u podučavanju javnoga govora Ivo Škarić znatno je doprinio razvoju demokratskoga mišljenja u Hrvatskoj.

Na šestoj međunarodnoj konferenciji *Dani Ive Škarića* sudjelovalo je nekoliko istraživača s Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Osim Damira Horge, Gordane Varošaneć-Škarić, Elenmari Pletikos Olof i Jelene Vlašić Duić koji su sudjelovali na okruglome stolu, na konferenciji su izlagale Gordana Varošaneć-Škarić, Iva Bašić i Branka Šegvić s temom *Komparativna analiza diskursnih strategija prekidanja i preklapanja u političkim intervjuiima na hrvatskom i engleskom / Comparative analysis of conversational strategy of interruption and disfluency in political interviews conducted in Croatian and English*. Diana Tomić s Almom Vančurom održala je izlaganje pod nazivom *Rodne razlike u komunikacijskim obrascima – jesu li samo u oku promatrača? / Gender differences in communication patterns – do we find them only in the eye of a beholder?*, a Jelena Vlašić Duić s Monikom Dražinić izložila je rezultate prozodijskih istraživanja pod nazivom *Stilistička i prozodijska obilježja govora hrvatskih videoblogera s YouTubea / Stylistic and prosodic features of speech in Croatian YouTube videobloggers*.

Sažetci svih radova prezentiranih na konferenciji objavljeni su u knjizi sažetaka (urednice Zdravka Biočina i Gordana Varošaneć-Škarić), a program je dostupan na mrežnim stranicama skupa <http://dis.hfiloloskod.hr/index.php/en/>.

Uz to što je prigoda za plodonosne znanstvene rasprave ova je konferencija mjesto ugodnoga druženja, opuštanja i upoznavanja lokalne mediteranske kulture. Skup je otvorio načelnik Općine Postira Siniša Marović, a svečanost otvaranja uveličala je Valerija Kličinović pjesmama iz ovoga podneblja uz gitarsku pratnju. Tradicija je ove konferencije i izlet u okviru kojega sudionici поближе upoznaju kulturne, povijesne, umjetničke, prirodne i kulinarske posebnosti otoka Brača. Predsjednica Organizacijskoga odbora Zdravka Biočina, i sama porijeklom iz Postira, ovoga je puta organizirala posjet mjestima Škripu i Bolu. Sudionici su prvo posjetili Škrip, najstarije naselje na otoku Braču, gdje su se u uljari upoznali s tradicionalnim procesom proizvodnje maslinovoga ulja te ga degustirali. Drugi dio izleta bio je put u najpoznatije mjesto na otoku – Bol, u kojem su posjetili muzej Dominikanskoga samostana s bogatom kolekcijom prapovijesnih eksponata, numizmatike, podvodne arheologije i arhivom inkunabula te se opustili u prekrasnome samostanskom vrtu. Predzadnjega dana konferencije organizirana je i svečana večera u hotelu, s glazbom i plesom.

Sponzori koji su financijski i organizacijski poduprli ovaj događaj bili su Odsjek za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Zagrebačka škola ekonomije i managementa, Općina Postira i Turistička zajednica Općine Postira. Treba istaknuti i da je Hotel Pastura godinama izvanredan domaćin ovoj konferenciji. Hrvatsko filološko društvo podupire ovu konferenciju i pomaže u njezinoj organizaciji, a organizacijskim poslovima volonterski se pridružuju također najbolji studenti Odsjeka za fonetiku.

Nadamo se da će i iduća, sedma konferencija o retorici *Dani Ive Škarića*, najavljena za 2025. godinu, nastaviti tradiciju okupljanja vrhunskih europskih i hrvatskih retoričara u rodnome mjestu profesora emeritusa Ive Škarića te pozivamo sve zainteresirane hrvatske teoretičare i praktičare retorike da se prijave kao izlagači ili kao sudionici ovoga jedinstvenog retoričkog događaja u Hrvatskoj.